

Solistidest oli õhtu säravaim staar Juhana Tralla, kes mängis ooperi nimiosa, Kreeta kuningat Idomeneod. Tema fookuseeritud klaar toon jõudis iga kuulajani.

Siim Vahur

Tõsine ooper reipas esituses

Algus lk 19.

Solistidest oli õhtu säravaim staar kahtlemata Juhana Tralla, kes mängis ooperi nimiosa, Kreeta kuningat Idomeneod. Tralla astus samas rollis üles ka 2006. aasta kontsertettekandes ning see andis suurepärase tulemuseni jõudmisel ehk ka väikese eelise. Tema fookuseeritud, klaar toon jõudis iga kuulajani. Sarnaselt oli ooperi ülesehitusega ka Tralla maneer selge ja sirgjooneline, liigse kärata.

Iliat (Elena Bražnik) võib nähtu põhjal iseloomustada hapra ingelliku tütarlapsena, kel on olnud kurb saatus (kaotas sõjas perekonna), kuid kes kõigest hoolimata püüab elus leida positiivset. Ta armub vaenlase, kes oli päästnud ta elu, ning tunnustab lõpuks oma perekonna tapjate riiki isegi kodumaana. Bražniku esitatud Iliat kõlaski naiivselt ja lootusrikkalt. Kuigi dramaatilisematel hetkedel oleksin oodanud kirglikuma kõlaga Iliat, mõjus lauljanna kammerlik

lauluhääl eriti hästi kurvema alatooniga aariates.

Idamante (Helen Lokuta) tõmbas tähelepanu juba lavale ilmudes, kandes musti nahkpükse ja -jakki. Võib öelda, et ta vastandus Iliale, kes oli riidetud valgesse. Teiste tegelaste rõivad mõjusid Idamantega võrreldes konservatiivse ja ajast mahajäänuna. See kandis hästi edasi lavatüki mõtet, et valitsema peaksid armastus ja õiglus, mitte ei pea pimesi järgima vanu traditsioone. Mozarti ajastul ongi Idamante uute väärtuste kandja, kes lepib vaenupooli ning oskab oma mõtteviisiga mõjutada oma isa, Kreeta kuninga Idomeneo suhtumist. Kõige ebatõenäolisema süžeepeördena muudavad oma meelsust antiikaja jumalad ning loobuvad ebainimlike ohvriandide nõudmisest. Haruldast optimistlik lõpplahendus *opera seria* kohta.

Idamante paistis enamasti olevat julge pealehakkamisega tegelane. Kuningapoeg mõjus aeg-ajalt isegi

koomilisena, kuigi ühtegi huumoristseeni lavatükis ei leidunud. Helen Lokuta kiirgas energiat üle terve saali: küll vehkis ta kätega ja jooksis üle lava siia-sinna, küll viskas pead ühele ja teisele poole. Aeg-ajalt paistis ta aga olevat segaduses. Tahtmist täis lauljanna eksles kahe maailma vahel. On see kontsert või on see lavastus? Kui palju võib ringi joosta ja kui palju peab prožektorivalgel efektselt paigal seisma? Just seetõttu sooviksingi näha sellist varianti, kus esinejad on kammitsaist vabad – et „Idomeneo“ jõuaks Estonia mängukavva täieõigusliku ooperina. Tegemist on küll tõsise ooperiga, kuid Mozarti õhuline muusika ei lase teosel muutuda liialt depressiivseks ega traagiliseks.

Loomulikult on peale armastajapaari mängus ka kolmas tegelane Elektra (Kristel Pärtna), kes kärtsunase kleidiga vastandub mustale (Idamante) ja valgele (Iliat). Karakterina oli ta väga muutlik ja tormiline hing. Pärtna suutis seda kõike

„Idomeneo“ tegevus kulges hoogsalt, retsitatiivid vaheldusid kaunite, ent ka laulutehnilist keerukust pakkuvate aariate ja koorinumbritega.

väljendada väga veenvalt nii oma hääle kui ka näitlemisega. Just Elektra esimeste vihaste aariate ajal tuli eriti esile ka lavavalgus, mis kooskõlas emotsioonide ja kleidivärviga kiirgas veripunast. Kuna minimaalsete vahenditega loodud lavakeskkond mõjus külmalt ja eemalseisvalt, soovinuksin lavastuslikult põnevamaid lahendusi.

Orkester rõkkas rõõmust ja oli tulvil energiat. Risto Joosti dirigeerimisel pandi Mozarti muusika hoogsalt elama. Väga nauditav oli kuulata detailitäpset ning musitseerimisrõõmust pakuvat orkestrit, eriti paitasid kõrva puupuhkpillide soololõigud.

Valgustus ja videoprojektsioonid olid hämmastavalt efektsed. Vaheldused toimusid publikule märkamatu, värvides lava ühtäkki siniseks või punaseks ning koos taustaelementidega sai ühel hetkel viibida antiiktemplis ja järgmisel hoopis keset tormist merd. Rekvisiitidega oldi tagasihoidlik, kuid video, heli ja valguse koostoimel oli näiteks tormi kujutatud küllaltki mõjusalt. Kuna merel kippus alatasa välja ilmuma ka merekoletis ning Neptunus demonstreeris ikka ja jälle oma rahulolematust kuninga allumatus pärast, sai tormilisi efekte kogeda lausa mitu korda.

Balletinumbrid mõjusid värske kontrastina ning pakkusid vaheldusrikast koreograafiat. Kui tulla tagasi kontsertlavastuse ülesehituse juurde, siis arvan, et jutustajal oleks võinud olla sisukam funktsioon või oleks ta võinud olla üldse olemata. Kohati humoorikalt kirjutatud vahetektid mõjusid esialgu uudsenä, kuid kaotasid võlu pärast teist või kolmandat pajatust. Eesmärk oli iseenesest õilis: sooviti veenduda, et mõttega jõuaks kaasas käia ka see osa publikust, kes ei ole sisuga tutvunud ega loe mingil põhjusel subtiitrit. Mulle mõjus see pidev selgitamine üleliigsena. Meelde tulid väikelastele mõeldud multikad, kus iga enesestmõistetavat tegevust või nähtust korratakse aeglaselt ja kõlavalt mitu korda. Arvestades seda, et enne etendust oli kõigile jagatud ka sisukad bukletid ning tegu ei olnud lastelavastusega, ei pea ma liigset kordamist põhjendatuks.

Vahetektide hea külg oli aga Priit Volmer, kes kandis kokkuvõttes ette ilmekalt, kuid mitte ülepingutatult. Volmer on oma jutuvestmise oskusega silma jäänud varemgi. Tema imelised oskused ilmnesid vaheldumisi jutuvestja ja lauljana näiteks 2018. aastal, kui ta kandis ette René Eespere teose „Augustus“, mis on loodud Hermann Hesse muinasjutu põhjal. Ka „Idomeneos“ tuli Volmeril end jagada jutustaja ja laulja vahel.

Mozarti „Idomeneo“ ettekanne oli äärmiselt nauditav lavateos. Tegevus kulges hoogsalt, retsitatiivid vaheldusid kaunite, ent ka laulutehnilist keerukust pakkuvate aariate ja koorinumbritega. Jääb vaid soovida, et muusikateatri kogu algav hooaeg kulgeks sama kergelt ja nõtkelt.